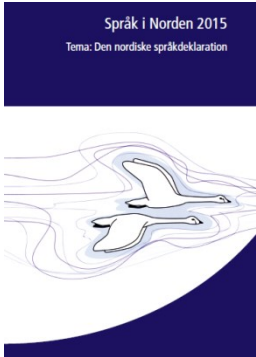

Sprog i Norden

Titel:	Arbetet för parallelspråkigheten i den finskspråkiga gemenskapen	
Forfatter:	Pirkko Nuolijärvi	
Kilde:	Sprog i Norden, 2015, s. 115-124	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive	

© Forfatterne og Netværket for sprognævne i Norden

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Arbetet för parallellspråkigheten i den finskspråkiga gemenskapen

Pirkko Nuolijärvi

Sätten att formulera och organisera språkpolitiken i de nordiska länderna är olika. Finland är den enda stat i Norden som är officiellt tvåspråkig. Den nordiska och finländska språkpolitiken har dock gemensamma mål och principer, som stöder språkens parallella existens i våra samhällen. I denna artikel vill jag presentera och diskutera hur man i Finland strävar efter parallellspråkighet i svenska och finska i ett viktigt sammanhang, dvs. inom utbildningen. Det gäller särskilt finskspråkiga elever och studenter som borde nå en viss nivå i svenska för att kunna fungera i Finland och i Norden på detta språk. Det är självklart att de måste kämpa mer än de som talar nordiska språk som modersmål.

Nordisk språkpolitik och finländska frågor

Enligt den i Norden gemensamt godkända deklARATIONEN från år 2006 bör nordisk språkpolitik sikta mot: 1) att alla nordbor kan läsa och skriva det eller de språk som fungerar som samhällsbärande i det område där de bor; 2) att alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk; 3) att alla nordbor har grundläggande kunskaper om språkliga rättigheter i Norden och om språksituationen i Norden; 4) att alla nordbor har mycket goda kunskaper i minst ett språk med internationell räckvidd och goda kunskaper i ytterligare ett främmande språk och 5) att alla nordbor har allmänna kunskaper om vad språket är och hur det fungerar. (*Deklaration om nordisk språkpolitik* 2006: 82.)

Det är speciellt tre frågor som är aktuella och viktiga när det gäller arbetet för parallellspråkigheten i Finland:

- Hur stöder Finland svenskans närvaro bland de elever som inte har svenska som modersmål?
- Vilka möjligheter har finländska ungdomar att lära sig andra språk, bland annat s.k. internationella språk?
- Hur kan alla finländare med olika modersmål lära sig sitt eget språk och finska respektive svenska?

Att kunna leva parallellspråkligt innebär att man måste få en ordentlig grund

för ett sådant liv. Den grunden får ett barn i främsta hand i skolan om det inte får det från första början i sin tvåspråkiga familj. I skolundervisningen kan man i bästa fall förstärka den motivation som behövs för att riktigt behärska och våga använda språk. Lärarnas entusiasm och deras positiva attityder till språk är betydelsefulla. Fast man kan lära sig mycket också senare i livet, är de första stegen också i språkinläringen avgörande. Även om det finns många vägar till tvåspråkighet och parallellspråkighet (se t.ex. Tandefelt 2001), är svaret på de ovan nämnda frågorna: språkundervisning på alla nivåer i skolan.

Språkundervisning i grundskolan och i gymnasiet

I det finländska skolsystemet ska det utöver modersmålet ingå minst två andra språk (som kallas A1 och B1) i grundskolan. Av de obligatoriska språkstudierna ska ett språk vara antingen finska eller svenska. (Lag om grundläggande utbildning 21.8.1998/628.) Det innebär att alla finskspråkiga elever lär sig svenska och får alltså åtminstone vissa grunder för att förstå och använda ett skandinaviskt språk. På motsvarande sätt läser svenskspråkiga elever finska. Därtill kan man välja ett frivilligt A2-språk och valfria språk.

Enligt statistiken var engelska det vanligaste främmande språket som eleverna i årskurserna 1–6 i grundskolan studerade under höstterminen 2013. 66 procent av dessa elever studerade engelska som gemensamt eller frivilligt främmande språk. Andelen elever som studerade andra främmande språk var 5 procent eller mindre. (Finlands officiella statistik 2014.)

Nästan alla elever i årskurserna 7–9 studerade både engelska och svenska eller finska antingen som modersmål, gemensamt, frivilligt eller valfritt främmande språk. Av eleverna i årskurserna 7–9 studerade 10 procent tyska och 6 procent franska, i huvudsak som frivilligt eller valfritt främmande språk. Cirka 2,5 procent studerade ryska. Spanskan har under de senaste åren blivit mer populär som A-språk. År 2013 läste sammanlagt 3 430 elever spanska som A2-språk eller valfritt språk, vilket är cirka 2 procent av samtliga elever. (Finlands officiella statistik 2014.)

Största delen av grundskoleeleverna studerar endast två obligatoriska språk. De här språken är i allmänhet engelska som A1-språk – nio av tio elever läser engelska som A1-språk – och svenska som B1-språk. En femtedel studerar dock tre främmande språk i grundskolan. (Utbildningsstyrelsen 2015.)

Ur den nordiska parallellspråkighetens synvinkel men naturligtvis också ur individens synvinkel är det synd att valet av svenska som A1-språk under grundskolans första klasser under de senaste åren har minskat i nästan hela landet. Också elevernas kunskaper i svenska som B-språk har försämrats, ef-

tersom eleverna har färre lektioner än tidigare och man börjar lära sig svenska senare än för tio år sedan.

De elever som har andra modersmål än finska och svenska kan läsa dessa språk som andraspråk. Åren 2007–2012 ökade antalet elever som läser finska eller svenska som andraspråk i årskurserna 7–9 med 8 000. Ökningen är 59 procent, och eleverna är nästan 22 000 till antalet. (*Koulutuksen tilastollinen vuosikirja* 2014: 48.)

Nästan alla som avlade studentexamen 2013 (30 231 studerande) hade studerat engelska och svenska eller finska under gymnasieutbildningen, i huvudsak som obligatoriskt språk. 23 procent hade läst tyska, 16,6 procent spanska, 16,4 procent franska, och 8 procent ryska, i huvudsak som valfritt språk. Andelen tyska och franska har under de senaste åren minskat, medan studerandet av spanska och ryska har ökat. (*Koulutuksen tilastollinen vuosikirja* 2014: 99.)

Kommunerna och skolorna, dvs. de som arrangerar grundutbildningen, har en stor inverkan på hurdan språkbricka arrangörerna erbjuder på olika håll i Finland och vad det är eleverna och deras familjer kan välja. Det finns naturligtvis många andra faktorer som avgör vilka språk eleverna väljer (se t.ex. Kangasvieri et al. 2011), men utgångspunkten är att skolor och kommuner har mycket makt när det gäller den valfria språkundervisningen.

Valmöjligheterna syns också i fråga om de elever som har andra modersmål än finska eller svenska. År 2012 fanns det i den grundläggande utbildningen totalt 25 350 elever som hade andra modersmål än finska eller svenska, vilket motsvarar cirka fem procent av alla elever inom grundskolan. Situationen har förändrats kraftigt: från år 2010 har antalet ökat med cirka 5 000 elever. I gymnasier studerade 4 550 personer med andra modersmål år 2012, vilket var över 4 procent av alla gymnasister. (*Koulutuksen tilastollinen vuosikirja* 2014: 24.)

Modersmålsundervisning (annan än finska, svenska eller samiska) erbjuds i grundskolorna i form av 2 årsveckotimmar. Problemet är fortfarande att denna undervisning bara kompletterar den grundläggande utbildningen och den ges med stöd av ett särskilt statsbidrag (*Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*: 463-472). Höstterminen 2012 var antalet anordnare (kommuner) 88 och undervisningen gavs i 54 språk. De mest undervisade språken var då ryska, somali, arabiska, estniska, albanska, vietnamesiska, engelska, kurdiska, kinesiska och spanska. (*Omana äidinkielenä opetetut kielet ja opetukseen osallistuneiden määrät vuonna 2012*).

För att summera den finländska situationen kan man konstatera att finländska elever fortfarande studerar många språk under sin skoltid, men den del av eleverna som läser bara två språk har ökat. Däremot finns det en ganska stor

andel elever som fortfarande läser tre eller flera språk. Situationen är inte dålig men den kan alltid bli bättre, särskilt för svenskans del.

Att undervisa bättre

Utbildningsstyrelsen genomförde en utvärdering i nionde klassen våren 2013. Utvärderingen gällde A-språk i engelska och svenska samt A- och B-språk i tyska, franska och ryska. I utvärderingen deltog 9 638 finskspråkiga elever från 600 skolor och 1 113 svenskspråkiga elever från 61 skolor. Också lärare och rektorer svarade på enkäter. Resultaten visade att eleverna uppnådde de språkliga målen i huvudsak bra, delvis utmärkt. En utmaning är dock att undervisningsmetoderna och praxis är mestadels ganska traditionella. (Hildén & Härmälä 2015:3.)

Under den senaste tiden har man livligt diskuterat hur eleverna bäst borde uppmuntras att lära sig språk och använda sin kompetens. I de nya grunderna för läroplanen betonar man omväxlande och praktiska arbetsmetoder i alla ämnen och uppmuntrandet att lära sig språk på flera olika sätt, inte minst när det gäller undervisningen av svenska i finskspråkiga skolor. Undervisningen ska också stödja elevens flerspråkighet genom att inkludera alla elevens språk, även de som används på fritiden. (*Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*.)

Svenskan i finskspråkiga skolor har lyfts fram under de senaste åren genom många kampanjer för att uppmuntra inläringen av svenskan. Ett exempel är projektet *Svenska nu* som uppmuntrar eleverna att använda sig av sina språkkunskaper genom att kombinera svenskundervisningen med andra skolämnen och kulturupplevelser (se närmare Jaskari 2011). Det finns också forskning i ämnet som analyserar vilka inlärningsmetoder som gör det lättare att lära sig svenska och hur man uppnår fina resultat i olika delar av Finland (Green-Vänttinen & Lehti-Eklund 2010). Det kommer också klart fram att entusiastiska lärare har en stor inverkan på goda resultat och intresset för svenskan på helt finskspråkiga områden (Orava 2010). Sådana positiva exempel ger en helt annan bild än den man ofta får i den allmänna debatten där de som är mot obligatorisk svenskundervisning är högljudda.

Finland är känt som ett land som har tagit språkbadsmetoden i bruk och forskningen i metoden och dess användning har varit omfattande (se t.ex. Laurén 2005). I finländska skolor gäller språkbadet oftast svenska för finskspråkiga barn. Intresset bland föräldrar har varit stort, men tyvärr finns det inte tillräckligt många skolor eller lärare som kan erbjuda denna möjlighet. I varje fall får de som börjar språkbadet som tre- eller fyraåringar ett starkt språk i sin språkportfölj och kan naturligt och utan ansträngning använda det hela sitt liv.

Denna metod är en av de bästa som kan stödja nordisk parallellspråkighet i dess djupaste mening.

En livlig diskussion i Finland har också varit den som förts kring tvåspråkiga skolor med undervisningspråken finska och svenska. Det har framförts olika argument för och mot. Det har kommit fram att finskspråkiga debattörer har sett många fördelar, medan svenskspråkiga har tagit upp nackdelar, först och främst rädslan för assimilation och finskans övertag i den gemensamma skolan. (Sundman 2013.) Många av oss litar dock på att om man kan skapa balanserade omständigheter, skulle en tvåspråkig skola inte utgöra någon fara för svenskan.

Universitetens ansvar för de egna språken

Nästan alla universitet har utarbetat en språkstrategi, språkliga riktlinjer eller språkprinciper.

I samtliga strategier ingår åtminstone i princip en tanke om parallellspråkighet, dvs. samtidig användning av flera språk inom ett eller flera områden. Oftast är det fråga om finska och engelska eller svenska och engelska, men i det tvåspråkiga Helsingfors universitet är de parallella språken finska, svenska och engelska. (Se närmare Godenhjelm, Saarinen & Östman 2014.)

Enligt de strategiska riktlinjerna vill Helsingfors universitet upprätthålla och utveckla en aktiv och fungerande tvåspråkighet och sträva efter att dess tvåspråkighet är levande och fungerande. Den svenskspråkiga utbildningen ska svara mot de krav som det tvåspråkiga samhället och arbetslivet samt lagstiftningen ställer. En kontinuerlig utveckling av den vetenskapliga terminologin på nationalspråken är viktig så att vetenskapligt baserad kunskap är tillgänglig för alla finländare. För att uppnå dessa mål behövs det tillräckligt med undervisning och forskning på finska och svenska inom varje fackområde, att undervisningen i finska och svenska kopplas till substansundervisningen och att de studerande även lär sig skriva lättfattligt på de båda nationalspråken om frågor som hör till det egna området. (*Helsingin yliopiston kieliperiaatteet* 2014.)

Det är viktigt för det finländska samhället att de studerande får en gedigen språklig kompetens och kan arbeta på finska och svenska i Finland. En betydande andel av de studerande som utexamineras från universitet, yrkeshögskolor och yrkesläroanstalter anställs av företag som erbjuder offentlig service eller tjänster inom den offentliga förvaltningen. Därför bör också undervisningen innehålla information om språk och språkvård så att de studerande har beredskap för arbete på det egna språket inom den egna branschen.

Undervisnings- och kulturministeriet utsåg 2013 en arbetsgrupp som sammanställde programmet för klart myndighetsspråk (*Klart myndighetsspråk – ett*

handlingsprogram 2014). I detta program, som publicerades i början av 2014, har en hel del rekommendationer för myndigheter som fungerar på båda språken, dvs. finska och svenska. I detta sammanhang vill jag hänvisa till två rekommendationer som gäller språkens roll i studier.

Examina vid universitet, yrkeshögskolor och yrkesläroanstalter ska omfatta så mycket studier i finska eller svenska att den studerande lär sig behärska språkbruket på det egna fackområdet och kan kommunicera på finska och svenska på ett lättfattligt sätt om frågor som hör till det egna området. Språkstudierna ska planeras av lärarna inom respektive fackområde tillsammans med finsk- och svensklärarna och integreras med den studerandes egna ämnes- eller yrkesstudier. (*Klart myndighetspråk – ett handlingsprogram* 2014: 26.)

Studerande med annat modersmål än finska eller svenska ska vid universitet, yrkeshögskolor och yrkesläroanstalter erbjudas språkstudier som hjälper dem att komma in i arbetslivet. (*Klart myndighetspråk – ett handlingsprogram* 2014: 27.)

Den första rekommendationen är på samma linje som Helsingfors universitets riktlinjer. Största delen av studenterna blir anställda på olika arbetsplatser i Finland och behärsknigen av finska och svenska är ytterst viktig. Det gäller inte bara förmågan att använda dessa språk i någon mån utan det är fråga om kvalitet: hur sakligt, klart och begripligt språk man producerar. Grunden för det kommande livet läggs redan i skolan, men när det gäller fackspråk är det universiteten, yrkeshögskolorna och yrkesläroanstalterna som utbildar experter för många områden.

Den andra rekommendationen betonar rättigheten att skaffa kunskaper i de samhällsbärande språken som behövs i arbetslivet. Det är också fråga om jämställdhet: att ingen blir utanför.

Att stödja parallellspråkigheten i framtidens Finland

En väsentlig sak för den finländska tvåspråkigheten med finska och svenska är att elever fortfarande läser tillräckligt mycket svenska i finskspråkiga skolor. Annars är den svenskspråkiga servicen i fara, eftersom det inte finns tillräckligt många svenskspråkiga för att sköta om all den service som behövs på åldringshem, dagis, sjukhus, inom socialvården etc. Språkkunskaper är dock inte bara till samhällets nytta eller till nytta för en viss språkgrupp, utan det

viktigaste målet är att individen själv är språkkunnig och fritt kan röra sig och arbeta i olika situationer och i olika länder.

I denna artikel har jag presenterat många lösningar som kan bidra till den nordiska parallellspråkigheten i Finland, dvs. förbättra behärsksningen av svenska. Man kan tyvärr inte utgå ifrån antagandet att andra nordbor lär sig finska. Grunden för god språkförmåga skapas i skolan, men det finns naturligtvis flera vägar att lära sig språk. Tvåspråkiga skolor och språkbud kan vara lösningar som bättre stödjer tillägnandet av svenska, men det finns också många andra metoder som siktar mot bättre och mångsidigare språkförmåga.

Det finns naturligtvis också många andra typer av parallellspråkighet i det finländska samhället och i Norden än parallellspråkigheten mellan finska och svenska. Lika viktigt är att ge undervisning i olika modersmål i skolan och sedan stödja alla med andra modersmål i studierna av andraspråk.

Summary

The aim of this article is to present how the Finnish comprehensive school through its language repertoire and practical choices supports the ideology of parallel language use. The focus lies in Swedish, but the supply and choice of other languages is also treated. There have been various efforts in recent years to find good methods and practices to learn languages, especially Swedish in the Finnish context. In particular, the article seeks to answer three questions: 1) How does Finland support Swedish language presence among the students who do not have Swedish as their mother tongue? 2) What opportunities do Finnish young people have to learn other languages, including so-called international language? 3) How can all people living in Finland with different native languages learn their own language and Finnish or Swedish? The article also refers briefly to universities and polytechnics and their responsibilities in the parallel use of language.

Pirkko Nuolijärvi är filosofie doktor och direktör för Institutet för de inhemska språken. Hon är sociolingvist och har forskat mycket i bland annat språkliga variationer och förändringar i finskan. Hon deltar också aktivt på det språkpolitiska området, både inom Finland men också inom Norden och hela Europa.

Litteratur

- Deklaration om nordisk sprgpolitik* 2006. <http://sprogkoordinationen.org/sprogpolitik/nordisk-sprogpolitik/deklaration-om-nordisk-sprogpolitik-2006/> [25.4.2014].
- Finlands officiella statistik (FOS) 2014. Ämnesval [e-publikation]. ISSN=1799-1048. Ämnesval bland elever i grundskolan 2013. Helsinki: Statistikcentralen [hänvisat: 2.5.2015]. Åtkomstsätt: http://www.stat.fi/til/ava/2013/02/ava_2013_02_2014-05-23_tie_001_sv.html
- Godenhjelm, Sebastian, Saarinen, Taina & Östman, Jan-Ola 2014. Landrapport Finland: Utgångspunkter för en fungerande parallellspråkighet. I: Gregeresen, Frans (red.), *Hvor parallellt. Om parallellspråkighet på Nordens universitet*. TemaNord 2014:535. København: Nordisk Ministerråd, s. 323-425.
- Green-Vänttinen, Maria & Lehti-Eklund, Hanna 2010. Vad ligger bakom goda resultat i svenska? En presentation av projektet Svenska i toppen. *Språkbruk* 1/2010, s. 4-8.
- Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*. Föreskrifter och anvisningar 2014:96. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen. http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/laroplans_och_examensgrunder/grundlaggande_utbildningen [hänvisat 25.4. 2015].
- Helsingin yliopiston kieliperiaatteet 2014. Linjauksista käytäntöön kohti toimivaa monikielisyttä – Från riktlinjer till fungerande flerspråkighet. – From guidelines to practice: towards functional multilingualism. Helsingin yliopisto – Helsingfors universitet – University of Helsinki. <http://blogs.helsinki.fi/centrumcampus/files/2015/04/kieli-periaatteet.pdf> [hänvisat 25.4. 2015].
- Hildén, Raili & Härmälä, Marita 2015. Johdanto. I: Hildén, Raili & Härmälä, Marita (toim.). *Hyvästä paremmaksi – Kebittämideoita kielten oppimistulosten arviointien osoittamiin haasteisiin*. *Julkaisut* 2015:6. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Opetushallitus. www.karvi.fi ja www.oph.fi [hänvisat 2.5.2015.]
- Jaskari, Kai 2011. Språkprojektet som växte till kungliga dimensioner. I: *Sprog i Norden 2011. Tema: Nabosprogsundervisning og nordisk sprogrøgt*. Nordisk Ministerråd, s. 183-192.
- Kangasvieri, Teija, Miettinen, Elisa, Kukkohovi, Pirkko & Härmälä, Marita 2011. *Kielten tarjonta ja kielivalintojen perusteet perusopetuksessa. Tilannekatsaus joulukuun 2011*. Muistiot 2011:3. Helsinki: Opetushallitus.

Klart myndighetsspråk – ett handlingsprogram 2014. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2014:3. Helsingfors: Undervisnings- och kulturministeriet. http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2014/hyva_virkakieli.html?lang=fi&extra_locale=sv [hänvisat 25.4.2015].

Koulutuksen tilastollinen vuosikirja 2014. Årsbok för utbildningsstatistik 2014. Toim. Timo Kumpulainen. Koulutuksen seurantaraportit 2014:10. Opetushallitus. Utbildningsstyrelsen.

Lag om grundläggande utbildning / Perusopetuslaki 21.8.1998/628. [http://www.finlex.fi/fi/laki/haku/?search\[type\]=pika&search\[pika\]=peruskoululaki&h=Hae&category\[\]=ajantasa&category\[\]=alkup&category\[\]=smur&category\[\]=kaannokset&all=on](http://www.finlex.fi/fi/laki/haku/?search[type]=pika&search[pika]=peruskoululaki&h=Hae&category[]=ajantasa&category[]=alkup&category[]=smur&category[]=kaannokset&all=on) [hänvisat 25.4. 2015].

Laurén, Christer 2006. *Tidig inlärning av flera språk. Teori och praktik.* Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia 274. Språkvetenskap 45. Vasa: Vasa universitet.

Omana äidinkielenä opetetut kielet ja opetukseen osallistuneiden määrät vuonna 2012. Maahanmuuttajien koulutuksen tilastot – Statistik om invandrarutbildning. Opetushallitus. Utbildningsstyrelsen. http://www.oph.fi/download/151746/Omana_aidinkielenaa_opetetut_kielet_ja_opetukseen_osallistuneiden_maarat_vuon.pdf [hänvisat 25.4.2015].

Orava, Eva 2010. Svenskan är elevens och lärarens gemensamma projekt. *Språkbruk* 1/2010, s. 9-12.

Sundman, Marketta 2013. Tvåspråkiga skolor? En analys av fördelar och risker med införandet av skolor med svenska och finska som undervisningsspråk. Magma.studie 4. Helsingfors: Tankesmedjan Magma.

Tandefelt, Marika 2001. *Finländsk tvåspråkighet.* Forskningsrapporter från Svenska handelshögskolan 53. Helsingfors: Yliopistopaino.

Utbildningsstyrelsen 2015. Månadens statistik: Största delen av grundskoleeleverna studerar endast två obligatoriska språk. Webbnyhet 29.4.2015. <http://oph.fi/aktuellt/webbnyheter/101/0/> [hänvisat 2.5.2015].

Nyckelord: parallellspråkighet, språkundervisning, grundskola, undervisningsmetoder.

